

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕРІАЛОЗНАВСТВА

сприяє підвищенню довіри з боку педагогів та студентів до результатів тестової перевірки.

Впровадження та використання тестового контролю якості знань студентів дозволяє викладачам ВНЗ упорядкувати процес контролю знань, умінь та навичок студентів, підвищити об'єктивність оцінки. Результати такого контролю дають можливість студентам об'єктивно оцінити свої досягнення та рівень опанування навчальним матеріалом.

1. Баханов К.О. *Організація особистісно орієнтованого навчання. Порадник молодого вчителя історії.* – Х.: Вид. група "Основа", 2008. – 159 с.

2. Вітвицька С.С. *Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури / Світлана Сергіївна Вітвицька.* – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.

3. Гимельшейн Л.Я. *О принципах проведения лекции / Л.Я. Гимельшейн.* – Кемерово: Изд-во Кузбасского государственного технического института, 1994. – С. 6.

4. Мокров О.М. *Тестовий контроль теоретичних*

знань студентів інститутів фізичної культури: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 "Теорія і методика професійної освіти" / О.М. Мокров. – Х., 1995. – 23 с.

5. Солодка Т.В. *Контрольное тестирование как метод контроля за результатами учебной деятельности студентов: дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.01 / Т.В. Солодка.* – Х, 1994. – 170 с.

6. Сорокин Н.Л. *Контроль за результатами учебно-познавательной деятельности учащихся: оценка и учт / под. ред. Ю.К. Бабанского.* – М.: Педагогика, 1983.

7. Тарнопольський О.Б. *Методика обучения иностранному языку на курсе технического вуза / О.Б. Тарнопольський.* – Киев., "Выща школа", 1989. – 160 с.

8. Фетюхин М.И. *Психолого-педагогические основы учебной лекции: [Учебно-методическое пособие] / М.И. Фетюхин, Ю.М. Фетюхин.* – Волгоград, 1997. – С. 14.

9. Цатурова И.А. *Элементы тестирования в методике обучения чтению в технических вузах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата філол. наук спец. 13.00.02. / І.О. Цатурова.* – М., 1971. – 23 с.

Стаття надійшла до редакції 28.01.2012

УДК 373.2:6

Ярослав Всякий, директор державного навчального закладу

Львівського професійного ліцею залізничного транспорту

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕРІАЛОЗНАВСТВА

У статті висвітлюються проблеми впровадження інтерактивних технологій навчання у навчально-виховний процес підготовки сучасних робітничих кадрів у професійно-технічному навчальному закладі.

Ключові слова: інтерактивні методи, професійна підготовка, професійно-технічний навчальний заклад, матеріалознавство.

Рис. 2. Дод. 3. Літ. 2.

Актуальність проблеми. В наш час освітяни багатьох країн докладають значних зусиль до перебудови процесів викладання та навчання задля підготовки учнів до життя у "суспільстві глобальної компетентності", підрунтям якого є інформація і технології. Стрімкий розвиток технологій спричиняє зміни і у змісті праці та методах її організації, що впливає на зміну кваліфікаційних вимог до рівня робітників. Підвищення ефективності навчання безпосередньо залежить від доцільності добору і використання різноманітних, найбільш адекватних навчальній темі методів навчання, а також від активізації всього навчального процесу.

Методологічною основою дослідження є наукові праці, які формують історико-філософські, психолого-педагогічні, загальнонаукові та методичні основи використання методів навчання

висвітлено у працях А. Алексюка, Г. Ващенко, В. Онищука, І. Підласого та ін.

Вивчення та аналіз науково педагогічної літератури, досвіду роботи професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ) в умовах ринкової економіки, показують, що проведенні дослідження стосуються у більшості випадків лише традиційних методів навчання і фактично мало приділяється уваги упровадженню в системі професійно-технічної освіти інтерактивних методів.

Традиційне тлумачення терміну "методи навчання" є таким: це "упорядковані способи взаємопов'язаної діяльності вчителя й учнів, спрямовані на розв'язання навчально-виховних завдань" [1].

На практиці буває важко визначити чіткі межі між різними методами навчання: вони

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕРІАЛОЗНАВСТВА

перетинаються, доповнюють один одного, складаються в комплексний “пакет”, систему прийомів, за допомогою яких педагог і учні реалізують поставлені цілі.

Вибір методів навчання зумовлений:

- цілями навчання;
- змістом навчального матеріалу та специфікою предметної області;
- темпом та терміном процесу навчання;
- стилем навчання та рівнем педагогічної майстерності педагога;
- дидактичним та матеріально-технічним забезпеченням процесу навчання;
- рівнем підготовки учнів.

Кожен з методів навчання має певні переваги і недоліки. Ефективність їх застосування визначається специфікою конкретного процесу навчання. Універсальних рекомендацій щодо складу і застосування методів навчання не існує. Педагог самостійно приймає рішення про використання того чи іншого методу на основі свого власного досвіду, врахування особливостей учнівської аудиторії з метою максимальної ефективності процесу навчання.

При плануванні конкретних уроків педагогу необхідно враховувати, що будь-який метод навчання має тією чи іншою мірою забезпечувати:

- активну участь учнів у процесі навчання;
- встановлення зворотного зв'язку в системі “педагог-учень”;
- можливість застосування набутих навичок і знань в реальних життєвих та навчальних ситуаціях;
- розвиток цільових навичок поведінки (самостійної творчої діяльності, роботи в малих групах);
- мотивацію учнів до підвищення ефективності своєї діяльності на заняттях і в реальних ситуаціях;

- можливість отримувати знання на груповому та індивідуальному рівнях.

У процесі навчання найбільш доцільне використання, в першу чергу, тих методів, при яких:

- в учнів розвивається бажання до творчої, продуктивної праці; учні прагнуть до активних дій, досягають успіхів і мотивують власну поведінку;
- відпрацьовуються моделі поведінки, необхідні для успішної професійної чи підприємницької діяльності.

Цим вимогам найбільш відповідають інтерактивні методи навчання (ІАМН). Слово “інтерактив” (пер. з англійської “inter” – “взаємний”, “act” – діяти) означає взаємодіяти. Інтерактивний метод – це спосіб взаємодії через бесіду, діалог. Найбільш ефективні результати при застосуванні ІАМН можна отримати при організації роботи учнів малими групами [2].

Інтерактивне навчання – це навчання в режимі діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу з метою взаєморозуміння, спільного вирішення навчальних завдань, розвитку особистісних якостей учнів.

Правила організації інтерактивного навчання:

1. Правило перше. У роботу повинні бути залучені (в тій чи іншій мірі) всі учні;
2. Правило друге. Активна участь учнів у роботі має заохочуватися;
3. Правило третє. Учні мають самостійно розробляти та виконувати правила роботи у малих групах;
4. Правило четверте. Учні під час використання ІАМН не повинно бути більш 30 осіб. Тільки в цьому випадку можлива продуктивна робота у малих групах;

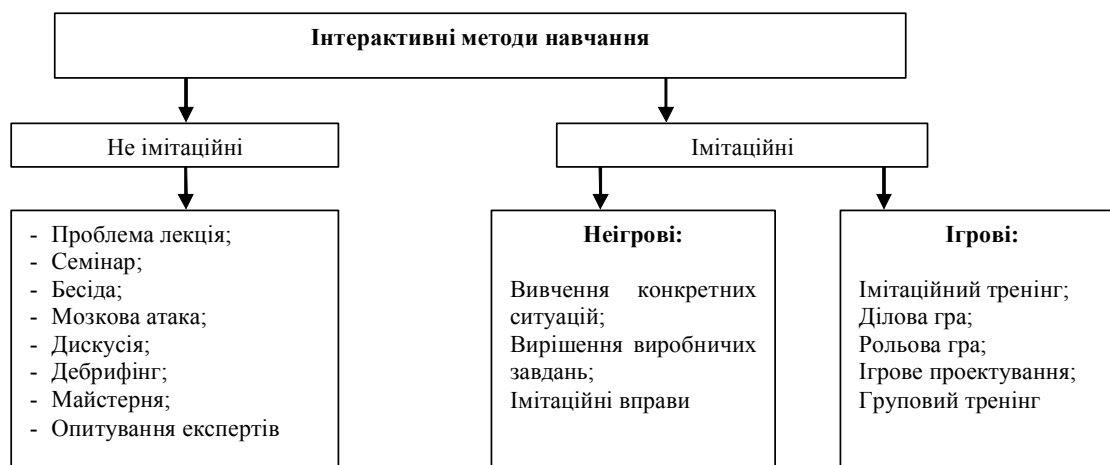

Рис. 1. Кваліфікація інтегративних методів навчання

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕРІАЛОЗНАВСТВА

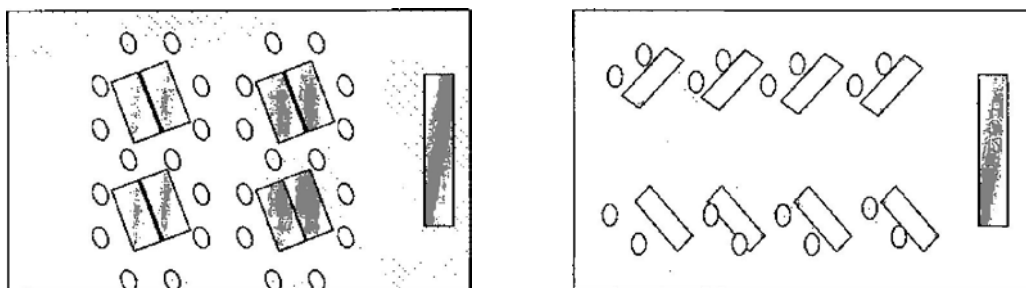

Рис. 2. Варіанти розміщення учнів у навчальній аудиторії

5. Правило п'яте. Навчальна аудиторія повинна бути підготовлена до роботи у великих та малих групах.

Інтерактивні методи вимагають певної організації діяльності навчальної групи, а також досить тривалої підготовки, як від учнів, так і від педагогів. Починайте з поступового використання цих методів, якщо Ви чи учні з ними не знайомі. Вам та учням необхідно звикнути до них і одержати певний досвід використання. Можна навіть створити цілий план поступового впровадження інтерактивних методів. Проведіть особливе “організаційне заняття” з учнями і розробіть разом з ними “правила роботи в аудиторії”. Налаштуйте учнів на сумлінну підготовку до інтерактивних уроків. Використовуйте спочатку прості форми та методи – роботу в парах, малих групах, бесіду тощо.

Для ефективного застосування інтерактивних методів Ви повинні ретельно планувати свою роботу:

- використовувати методи, адекватні віковим особливостям учнів, їх практичному досвіду;
- надавати учням час для попередньої підготовки: проаналізувати, систематизувати, дати логічний ланцюг, виконати самостійні підготовчі завдання тощо;
- підбирати для заняття такі інтерактивні вправи, які давали б учням “ключ” до засвоєння теми;
- враховувати індивідуальні особливості учнів, особливо при формуванні малих груп: темп роботи, здібності, інтереси;
- використовувати протягом заняття кілька інтерактивних методів (1 – 2, не більше);
- проводити обговорення за підсумками виконання інтерактивної вправи, у тому числі актуалізуючи раніше вивчений матеріал.

Для прикладу розглянемо методичну розробку етапу уроку з предмета “Матеріалознавство”.

Тема уроку: Властивості матеріалів

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Етап уроку: закріплення нового матеріалу.

Завдання етапу:

- закріпити та поширити знання про матеріали;
- розвивати логічне та аналітичне мислення при виборі матеріалів,

- розвивати навички співробітництва;
- виховувати ініціативність, відповідальність.

Час роботи: 15 хвилин.

Форма організації навчальної діяльності: групова (робота в малих групах).

Методи і прийоми навчання: мозкова атака, дебрифінг.

Оцінювання: традиційне за 12-бальною системою.

Дидактичне забезпечення: “циферблат властивостей”, приклади властивостей будівельних матеріалів, анкета.

Методичні рекомендації

1. Фронтальне опитування з метою закріплення знань.

Питання для обговорення: “Якими властивостями володіють матеріали?”

Відповіді учнів щодо основних властивостей матеріалів викладач записує на дошці.

2. “Циферблат властивостей”.

Властивості, перераховані учнями, заносяться до секції циферблату.

(Додаток 1).

За допомогою голосування вибираються 3 – 4 числа з циферблату.

Група довільно поділяється на малі навчальні групи.

3. Мозкова атака для малих груп.

Питання для обговорення: “Які матеріали відповідають хоча б одній з трьох обраних властивостей? Чому Ви так вважаєте, доведіть, що цей матеріал має таку властивість?” (Додаток 2).

Відповіді учнів фіксуються учнем-керівником навчальної групи, аналізуються в групі і вибираються найбільш прийнятні.

4. Представлення групами результатів роботи. Кожна з груп делегує свого учасника для представлення підсумків роботи шляхом заповнення таблиці.

5. Дебрифінг.

Викладач разом з учнями аналізує правильність заповнення таблиці, потім учні заповнюють анкету (Додаток 3).

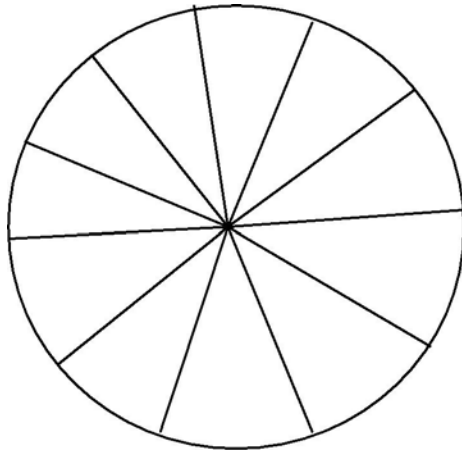
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ САМОВИХОВАННЯ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Додаток 3

Додаток 1

“Циферблат властивостей”

Додаток 2

Приклади властивостей будівельних матеріалів

- 1) міцність;
- 2) в'язкість;
- 3) водовбирання;
- 4) теплопровідність;
- 5) крихкість;
- 6) низька собівартість тощо.

АНКЕТА

1. Які труднощі у Вас виникли при виконанні даного завдання?

2. Чи досить було виділено часу для роботи?

3. Вас здивували деякі ідеї? Чому?

4. Як Ви оцінюєте свою роботу?

Висновки. Практика показує, що при використанні ІАМН, учні запам'ятовують:

- 80% того, що висловлювали самі;

- 90% того, що робили самі.

Поліпшується не тільки запам'ятовування матеріалу, але і його ідентифікація, використання у повсякденному житті. Використання інтерактивних методів навчання в малих групах сприяє розвитку таких особистісних якостей як комунікабельність, співробітництво, уміння відстоювати свою точку зору, йти на компроміси і т.д.

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К: Либідь, 1997. – 374 с.

2. Розвиток ділової активності учнів ПТНЗ під час професійної та загальноосвітньої підготовки: Навчально-методичний посібник для педагогічних працівників ПТНЗ / А.С. Нікуліна, Д.В. Паньков, І.І. Єзікова та ін. – Донецьк, 2003. – 407 с.

Стаття надійшла до редакції 12.12.2011

УДК 37.041

Юрій Сурмяк, кандидат педагогічних наук, професор кафедри правознавства

Прикарпатського інституту імені М. Грушевського

Міжрегіональної Академії управління персоналом, професор МКА

Ліліана Кудрик, кандидат філософських наук,

доцент кафедри життєвих компетентностей

Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, професор МКА

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ САМОВИХОВАННЯ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

У статті показано співвідношення виховання і самовиховання в сучасній гуманістичній педагогіці; проаналізовано стан самовиховання у школі, труднощі і проблеми, які гальмують організацію процесу самовиховання, і намічені шляхи їх вирішення.

Ключові слова: освіта, виховання, самовиховання, самоосвіта, саморозвиток особистості.

Літ. 5.

Продовження статті опублікованої в №1(84) 2012. Успіх виховання, як відомо, залежить також від фахового рівня педагога, ступеня педагогічної творчості, прагнення до пошуків кращих методів виховання. Це стосується і проблеми педагогічного керівництва самовихованням – важливої, але, на жаль, мало опрацьованої ділянки виховної роботи. Коли ж педагог глибоко зацікавиться нею, то він знайде в цій проблемі благодатне поле для

досліджень. Але самовиховання вимагатиме ретельної підготовки педагога в галузі загальної та педагогічної психології, глибокого знання методики виховання, специфіки процесу самовиховання. Головним шляхом підготовки педагога до керування самовихованням учнів є опрацювання педагогічної та психологічної літератури, його власна самоосвіта і саморозвиток, постійне підвищення кваліфікації.

У Львівському обласному інституті